

1. ЧАС

Музичка култура, први разред

Школа: _____

Одељење: _____

Предметни наставник: _____

Датум и време одржавања часа: _____

Наставна област: Добродошлица ђаку прваку

Наставна јединица: *Школско звоно*, Драгана Михајловић Бокан, Марина Ињац

Слушање и упознавање музике:

Драгана Михајловић Бокан, Марина Ињац: *Школско звоно*;

Миња Субота: *Ау што је школа згодна*.

Циљ часа:

- упознавање са предметом музичка култура, повезаност предмета са другим уметностима као и повезаност са осталим предметима у школи;
- развијање интерпретативних способности – певање у складу са текстом.

Задаци часа

- **Образовни.** Понављање научених песама из предшколског програма; усвајање песме *Школско звоно* по слуху и изражајно певање.
- **Васпитни.** Развијање и неговање способности за извођење музике. Развијање љубави, интересовања, музичке осетљивости и креативности. Подстицање навике активног слушања музике.
- **Функционални.** Развијање способности изражајног певања. Оспособљавање за активно слушање музике и за изражавање музичког доживљаја.

Тип часа: уводни час, обрада.

Облик рада: фронтални, рад у групи, индивидуални.

Наставне методе: монолошка, дијалoшка, слушање аудио-примера, илустративно-демонстративна метода.

Наставна средства: текстовна наставна средства, аудитивна средства, помоћно-техничка средства.

Корелација: народна традиција, свет око нас.

Литература за наставнике: Уџбеник *Музичка култура* и *Приручник за наставнике* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Литература за ученике: *Музичка култура* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Иновације у настави: активна метода (акциона прича „Некада давно“, игра „Моје име“, караоке, тапшалица).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа

После кратке приче о предмету музичка култура или упознавања са учитељем прећи на уводну причу о постанку музике. Приредили смо причу *Некада давно* коју можете спровести као акциону причу. Акционе приче су веома корисне у настави музичке културе јер упућују ученике на активно слушање и учествовање у њима. Акциона прича *Некада давно* има за циљ препознавање и опонашање звукова из природе. У исто време она утиче на концентрацију ученика, а такође активно развија колективни доживљај и синхронизује извођење препознатих примера.

Ова акциона прича има за циљ опонашање звукова који се помињу у њој: шум мора, ветра, таласа, дување у шкољку, тапшање...

АКЦИОНА ПРИЧА

НЕКАДА ДАВНО

Све је почело некада давно када је човек живео у пећинама...

Док су седели на обали мора, послушкивали су звуке који су их окруживали. Досетили су се да би могли да опонашају звуке из природе. Били су то звуци ветра, мора, таласа, животиња... Потом су ритама пронашли на себи. Добијали су звук тапшањем, лупањем костију о различите предмете, дувањем у шкољке, правећи оружје од камена и сл. Плесали су у ритму око ватре. На ред је стигло певање. Певање су употпунили извођењем ритма на инструментима које су сами правили од животињске коже, дрвета, костију, камена. Њихова игра је била откривање нових звукова. Тако су откривали чаролију музике.

На крају акционе приче ученике навести да размисле:

Шта мислите, како се зове најстарији музички инструмент?

Ученици би уз помоћ навођења учитеља путем питања требало да дођу до одговора – ЛЈУДСКИ ГЛАС!

или

Разговор о првим данима у школи.

Вежбе дисања: Да ли је ђачка торба тешка? Зашто? Како ми дишемо када нам је нешто тешко? (Дубоко удахну ваздух на нос па дуго испуштају на уста.)

Како дишемо када нам је нешто лако?

(Отварају уџбенике.) Хајде да дувамо да се странице листају саме! Да ли се тако у књизи мењају странице или постоји другачији начин?

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Главни део часа

ИГРА

Игра *Моје име*

Ова игра је пригодна за први час школске године како би се ученици боље упознали. С друге стране, учитељ преко ње може лакше да процени ученике који су музикални (ученици који поседују слух и осећај за ритам).

Игра се може извести на два начина:

Ученици стоје у кругу како би се приликом упознавања сви добро видели.

А) *Ритам имена*

- дете пљесне, направи корак напред и изговори своје име;
- сви заједно пљескамо и изговарамо слово по слово име ученика који се представио;
- ходамо у ритму изговореног имена у месту на различите начине (споро–брзо, тихо–гласно, весело–тужно);
- ходамо у ритму свога имена ситним корацима у простору.

Б) *Отпевај своје име*

- ученик сам осмишља мелодију свог имена и на тај начин нам се представља;
- ученик понавља мелодију којом га је позвао учитељ (пример: Јо-ва-на (сол, сол, ми)).

У оба примера препоручљиво је да ученици седе у кругу како би видели једни друге и лакше се упознали.

У основној школи значај певања је велики. Ова активност је важна због развоја музикалности, извођачких способности, самог естетског доживљаја, али и због активности које нису толико очигледне, а које се развијају бављењем овом дисциплином: моторика, смисао за покрет, развој комуникације и друго.

ЦД

Драгана Михајловић Бокан, Марина Ињац: *Школско звоно* (ДИСК 1, бр. 1)

Песма *Школско звоно* је предвиђена за почетак школске године, садржајно, музички и васпитно. Малог је опсега, поступног кретања мелодије и једноставног ритма. Уз њу ученици могу касније корачати, или правити драматизацију према сопственом нахођењу. Како се ради о првом разреду основне школе, песме се обрађују по слуху.

С обзиром на то да се ради о првом часу неопходно је да се примени основни поступак при обради песме по слуху.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Припремите илустрацију на хамеру или презентацију са текстом песме, уколико школа поседује пројектор. Илустрација би требало да дочара атмосферу поласка у школу. Помоћу илустрације и пригодних питања везаних за сам полазак у школу ученике уведите у расположење песме.

Шта је то што чујемо када почиње и када се завршава час? (Школско звоно.)

Како се осећате када чујете школско звоно? (Могу да буду весели, тужни, забринути, узнемирени и сл.)

Шта тада радите? (Припремамо се за почетак часа нпр.)

Најава наставне јединице: Послушајте пажљиво песму *Школско звоно*.

Након тога учитељ чита песму и упознаје ученике са њеним садржајем. С обзиром на то да ученици нису учили слова, учитељ ученике уводи у песму део по део, строфу по строфу тако што прво он чита једну текстуалну фразу, а потом ученици понављају за њим и тако све до краја песме.

Када ученици добро науче текст, песму *Школско звоно* проћи као бројалицу. У уџбенику смо предвидели бројалицу на исти текст (страница 10). За почетак утврдити тачан ритам песме, а тек тада прећи на мелодију.

Након наученог текста и ритма, учитељ пева изражајно песму у целини. (ДИСК 1, бр. 1) (Песму можете представити снимком са ЦД-а. С обзиром на то да песму певају деца, ученицима ће бити ближе слушање због интонације и боје дечјег гласа на снимку.)

Процес учења по фразама требало би да буде подржан на неком мелодијском инструменту који учитељ поседује у школи (клавир, хармоника, гитара...). У недостатку инструмента, за вас смо приредили музичку матрицу која се налази на пратећем ЦД-у. (ДИСК 1, бр. 2) Веома је важно водити рачуна о правилном узимању даха и фразирању. Од најмлађег узраста овим параметрима треба посветити посебну пажњу.

Разговарајте о појму глас.

Шта је то глас?

Ко се оглашава, а ко говори?

Групни рад

После усвајања песме, ученици би требало да отпевају песму тако што ће се поделити на пет група:

- прва група изводи звуке: цин, цин, цин (певајући текст цин, цин, цин, на одговарајућем месту);
- друга група изводи звуке: туп, туп, туп (певајући текст туп, тап, туп, на одговарајућем месту);
- трећа група изводи звуке пуц, пуц, пуц (пуцкетање прстију);
- четврта група изводи звуке: куц, куц, куц (оловком лупи по клупи);
- пета група изводи звуке: луп, луп, луп (песницом лупи о сто).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

У време певања песме, ученици подељени на групе чекају свој ред и изводе ритам на местима како је снимљено на ЦД-у.

Завршни део часа

Слушање музике.

ЦД

Миња Субота: *Ау што је школа згодна* (ДИСК 2, бр. 1)

Разговарајте с ученицима на тему школе и школских активности у њој. Нека овај час буде још једна прилика за упознавање са ученицима и њиховим новим навикама.

Шта највише волиш да радиш у школи?

Како се зову твоји другови које си упознао/ла пре поласка у школу, а сада су са тобом у одељењу?

Знаш ли имена својих нових другова/другарица?

Какве песме волиш да певаш?

Отпевај део своје омиљене песме.

На крају часа, у време слушања песме *Ау, што је школа згодна* ученицима поставите захтев да илуструју у својим свескама нешто што им се највише допада, а везано је за школу, школске навике, школски одмор, дружење у школи и слично. Наш предлог је да нацртају школског друга/другарицу са којим би поделили ужину.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стр. 10, 11;
- приручник;
- хамер, презентација.

Белешке о часу:

2. ЧАС

Музичка култура, први разред

Школа: _____

Одељење: _____

Предметни наставник: _____

Датум и време одржавања часа: _____

Наставна област: Добродошлица ђаку прваку

Наставна јединица: *На путу до школе*

Слушање и упознавање музике:

Примери за препознавање звукова из природе;

Примери за препознавање звукова – тонови.

Циљ часа:

- истраживање могућих извора звука у подражавању ономатопеје и звучних ефеката у песми;
- препознавање различитих звучних и тонских боја.

Задаци часа

- **Образовни.** Упознавање са појмовима звук и тон. Усвајање технике правилног дисања у циљу правилнијег певања.
- **Васпитни.** Стваралачко ангажовање ученика. Подстицање навике активног слушања музике.
- **Функционални.** Дочаравање звукова из природе гласом. Оспособљавање за активно слушање музике и за изражавање музичког доживљаја.

Тип часа: обрада и понављање градива.

Облик рада: фронтални, групни рад.

Наставне методе: монолошка, дијалошка, демонстрације, слушање аудио-примера.

Наставна средства: текстуална наставна средства, илустративно-демонстративна, аудио-визуелна средства, помоћно-техничка средства.

(На часу ликовне културе направити картончиће потребне за игру *Саобраћајац*.)

Корелација: свет око нас, народна традиција.

Литература за наставнике: Уџбеник *Музичка култура* и *Приручник за наставнике* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Литература за ученике: *Музичка култура* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Иновације у настави: активна метода (музичка прича „Јутро на фарми“ и „Саобраћајко“, игра „Музичке столице“).

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа

Поновите песму *Школско звоно*. Док ученици певају песму могу да изведу симулирање звукова: школског звона, бубња, пуцкетање прстију, лупкање оловке по столу, песница како су то изводили на претходном часу. Поновите појам глас.

Када говоримо о правилном развоју говорног и музичког апарата, неопходно је озбиљно се позабавити дисањем ученика¹.

На овом часу ученици имају задатак да зажмуре, удахну ваздух и при испуштању ваздуха да опонашају звукове из природе које су учили на илустрацији (страница 12).

Главни део часа

Циљ часа јесте упознавање појмова звук и тон. Ученици најлакше усвајају градиво феноменолошким процесом од познатог ка непознатом, тако што ће појмове усвојити лако уколико их сами произведу. У том смислу пригодне акционе приче имају важну улогу, јер у исто време подстичу бољу концентрацију код ученика и активно учествовање у игри.

АКЦИОНА ПРИЧА

Јутро на фарми – ономатопеја

Деца треба да замисле да су животиње на фарми. Свако дете бира коју ће животињу имитирати/опонашати. Док учитељ прича причу, ученици га прате покретом и гласом у складу са причом. (Понуђене животиње: петлићи, кокице, козе, овчице, коњићи, прасићи, краве, маца, пас Жућа.)

ЈУТРО НА ФАРМИ

Замислите да је ноћ на фарми и да животиње спавају. Појављују се први зраци светлости. Свиће зора. Животиње се полако буде, протежу се, размрдавају (оставити времена да то ураде).

Прво се чују петлови. (Деца-петлићи кукуричу.).

За њима су се пробудиле и кокице (Деца-кокице кокодачу.)

У тору се јављају огладнеле козе и овчице. (Оглашавају се деца-козице и деца-овчице.)

Коњи ударају копитама и чекају доручак. (Деца имитирају њиштање.)

И прасићи у обору су се узнемирили. (Деца се оглашавају као прасићи.)

Краве дозивају и нуде млеко. (Деца имитирају мукање крава.)

Јавља се и маца која је уловила миша. (Деца опонашају мјаукање.)

Чује се и Жућа који растерује врапце из дворишта. (Деца опонашају лавез.)

Одједном су се сви утишали. Тишина. Шта мислите зашто? (Деца смишљају разлоге због којих би настала тишина на фарми.)

¹ О важности правилног дисања погледати на страници 38 Приручника за наставнике.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

АКЦИОНА ПРИЧА

Саобраћајко – ономатопеја

Нека ученици замисле да су активни учесници у саобраћају. Свако дете нека изабере своју улогу: аутомобилска сирена, пиштаљка саобраћајца, шкрипа аутомобилских гума, звук мотора, полицијска сирена, сирена камиона. Учитељ прича причу, а ученици имају задатак да препознају звук и опонашају га на месту припадности.

САОБРАЋАЈКО

Једног дана Саобраћајко се успавао. На великој раскрсници настала је бука. У почетку су аутомобили јурили кроз раскрсницу.

Сваки час су се чули звуци аутомобилских сирена. (Деца опонашају аутомобилске сирене.)

Онда је један црвени аутомобил нагло заклопио. (Деца опонашају шкрипу гума.)

Други, жути је такође заклопио. (Шкрипа)

Велики камион је снажно затрубио (деца опонашају сирену камиона) и нагло се зауставио.

Нервозни возачи су почели да трубе. Коначно се појавио полицијски ауто (сирена), пробио се до средине раскрснице и из њега је изашао Саобраћајко. Употребљив је своју чаробну пиштаљку (звук пиштаљке), и одједном су сви наставили своје путовање.

Усмерити пажњу ученика на илустрацију у уџбенику на странама 12 и 13.

Које звукове из природе још умеш да опонашаш?

Које све звукове чујеш на путу од куће до школе?

Затвори очи. Ослушкуј. Шта чујеш?

Чујеш ли неке звукове за које не знаш како су настали?

Звук је све што чујемо. Звук стварају различита тела из природе која трепере.

Наредним активностима уводимо ученике у појам **тона**.

Усмерити пажњу ученика на илустрацију птица у уџбенику на страна 12 и 13.

Поделите се на групе. Прва група нека опонаша звукове са слике села, а друга тонове са слике града.

Подстичите размишљање ученика у правцу добијања **карактеристика тона** (висина, јачина, боја и трајање). Одговори би требало да буду потпуни, а не кратки. Добар одговор је садржајан, конкретан, потпун. На кратак одговор (да или не) тражите допуну додатним потпитањем.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Могућа питања

Размислите која птица је највиша, а која најнижа?

Пронађи на илустрацији снажнију/јачу птицу. Опонашај њено певање.

Пронађи и опонашај певање слабије птице са илустрације.

Шта мислиш, која птица на слици је гласнија, а која тиша и због чега?

Како се крећу птице? (Неке лете, неке скакућу, стоје.)

Колико траје њихово кретање? (Оне које лете, лете дуже, краће скакућу.)

Опонашај тапшањем кретање птица.

Да ли су све птице исте боје?

Нека црвене птице буду девојчице, а плаве дечаци. Нека се огласе прво црвене птице/ девојчице, а потом плаве птице/дечаци.

Друга могућност подстицања размишљања ученика у правцу добијања **карактеристика тона** (висина, јачина, боја и трајање).

Док певају песму *Школско звоно*, ученици треба да размисле и одговоре на питања.

Какве су дужине тонови које певају? (Једнаке дужине)

При другом певању песме ученици могу покретом руке да прате кретање мелодије (више тонове приказују више у ваздуху, а ниже – ниже).

Још један начин певања може бити певање прве и треће строфе тихо, а друге гласно или обратно.

Завршни део часа

Можете одабрати једну од две могућности за завршни део часа.

Прва је слушање музике.

ЦД

Примери за препознавање звукова из природе (ДИСК 1, бр. 3)

Примери за препознавање звукова – тонови (ДИСК 1, бр. 4)

Погледајте илустрације из уџбеника (страница 12 и 13).

Послушајте и препознајте примере/звукове које чујете.

Издвојте оне које сте чули на селу.

Издвојте оне које сте чули у граду.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Ученицима смо припремили различите звуке из природе. Пажљивим слушањем, ученици препознају звуке, могу да их опонашају гласом и један од задатака може бити да их илуструју у својим свескама.

Друга могућност за завршни део часа је пригодна активност.

ИГРА

Игра Музичке столице

Ову игру ученици играју уз примере за слушање музике са часа:

Примери за препознавање звукова из природе и

Примери за препознавање звукова – тонови.

Столице поређајте тако да стоје у облику круга. Број ученика треба да буде за један више од столица. Ученици се крећу око столица у смеру казаљке на сату. Наставник пушта све звукове према жељи. На звуке града (саобраћане гужве) ученици се само зауставе, док на звук села ученици седају на прву најближу столицу. Ученик који је остао без столице, испада из игре.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стр. 12, 13;
- приручник.

Белешке о часу:

3. ЧАС

Музичка култура, први разред

Школа: _____

Одељење: _____

Предметни наставник: _____

Датум и време одржавања часа: _____

Наставна област: Добродошлица ђаку прваку

Наставна јединица: *Саобраћајац*, Н. Хиба

Слушање и упознавање музике:

Надежда Хиба: *Саобраћајац*;

Бранко Милићевић: *Како се прелази улица*;

Светлана Милић: *Ауто-школа* (композиција се налази на ЦД-у уз Приручник).

Циљ часа:

- усвајање песме *Саобраћајац* по слуху, развијање осећаја за ритмичко трајање кроз дидактичку игру *Саобраћајац* и бројалицу *Семафор*;
- оспособљавање ученика за активно слушање музике и лепо певање.

Задаци часа

- **Образовни.** Певање и свирање, уз постепено упознавање и усвајање ритмичких структура и интонације. Слушање музике различитог садржаја и усвајање основних појмова из опште музичке културе.
- **Васпитни.** Стварање веселе и радне атмосфере, подстицање сарадње међу ученицима. Неговање и развијање способности и извођења музике (певање). Развијање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике.
- **Функционални.** Усавршавање дечјег говора, развој слуха, стварање музичких наслага за уочавање интервала терце (сол-ми, ре-фа).

Тип часа: обрада.

Облик рада: фронтални, индивидуални, групни, у пару.

Наставне методе: монолошка, дијалогска, илустративно-демонстративна, игровне активности, слушање аудио-примера.

Наставна средства: текстуална наставна средства, аудио-визуелна средства, помоћно-техничка средства.

(На часу ликовне културе направити од картона саобраћајне картоне потребне за игру *Саобраћајац*.)

Корелација: свет око нас, ликовна култура.

Литература за наставнике: Уџбеник *Музичка култура* и *Приручник за наставнике* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Литература за ученике: *Музичка култура* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Иновације у настави: активна метода (дидактичка игра „Саобраћајац“, игра „Музичка колена“), кооперативно учење.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа

Можете одабрати једну од две могућности за уводни део часа.

Прва је мотивација.

Пре него што учитељ најави наставну јединицу и ученици отворе уџбенике, активирати пажњу ученика питалицом: „Преко које животиње пређе највећи број пешака?“ Када ученици дођу до решења, поставити питање: „У чему је сличност зебре и неких музичких инструмената?“

Друга је слушање музике.

ЦД

Примери за препознавање звукова – тонова (ДИСК 1, бр. 4)

Дела који се односи на звуке саобраћаја.

Подсетимо се још једном звукова који долазе из града.

Да ли се сећате који су то звуци? Хајде да их произведемо опонашањем. (То су: звук аутомобилске сирене, пиштаљка саобраћајца, сирена камиона, улична бука...) Послушајмо још једном како они звуче.

Главни део часа

ВЕЖБА ДИСАЊА

Упутите ученике да је правилно дисање веома важно у разним ситуацијама. Тако, на пример, саобраћајац када дува у пиштаљку мора да води рачуна о правилном дисању.

Хајде да опонашамо саобраћајца док дува у пиштаљку!

Замислите ситуацију где један пешак прелази улицу на црвено светло. Како ће саобраћајац свирати? (Ученици узимају ваздух на нос и симулирају звиждуком што јаче свирање (уколико знају) или једноставно најјаче дувају док не остану без ваздуха.)

Замислите сада саобраћајца који кружним покретима руке регулише саобраћај на раскрсници. Како би у тој ситуацији саобраћајац дувао у пиштаљку? (Ученици узимају ваздух на нос и умерено звижде или само испуштају ваздух.)

Напомена: Код вежби дисања пожељно је да учитељ прво демонстрира правилну технику дисања на задатом примеру.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

ЦД

Н. Хиба: *Саобраћајац* (ДИСК 1, бр. 5)

Песму *Саобраћајац* ученици уче методом по слуху. Припремити хамер или презентацију са што детаљнијом илустрацијом садржаја песме. На тај начин, разговором о илустрацији на најбољи начин ћете ученике упознати са садржајем песме.

Ко вас доводи у школу?

Ко од вас сам иде у школу?

Како се понашате када треба да пређете улицу?

Ко или шта вам показује где треба да пређете улицу? (*Саобраћајац*, семафор, зебра.)

Како се понашате док прелазите улицу?

С обзиром на то да се ради о првацима, учитељ првобитно чита изражајно песму и разговара о њој. По логичним текстуалним фрагментима (стих или два стиха, уколико је песма кратка), са ученицима прочитајте текст песме *Саобраћајац* у дијалогу учитељ–ученици.

Ритам песме део по део обрадити тапшањем длан о длан на наглашеном делу такта, а длан о надланицу на ненаглашеном делу такта.

Следи учење мелодије песме *Саобраћајац*. Уз пратњу доступног мелодијског инструмента (клавир, хармоника, гитара и сл.) учитељ пева песму што изражајније. Можете песму пустити са пригодног ЦД-а (ДИСК 1, бр. 5). Затим следи певање песме по принципу учитељ–ученици по краћим логичним мелодијским фразама до краја песме. На крају песму отпевати у целини. При певању песме инсистирајте на лепом тону при певању. Упутите ученике у важност лепог певања и усправног држања и опуштених рамена при певању. Након усвајања песме можете спровести дидактичку игру *Саобраћајац* по узору на наш предлог.

Приредили смо на пригодном ЦД-у матрицу уз коју ученици могу певати и изводити игру. (ДИСК 1, бр. 6)

ИГРА

Дидактичка игра *Саобраћајац*

Ученике поделити на две групе и одабрати саобраћајца. Групе поставити у врсте једне насупрот другима. Између деце налази се „замишљена улица“. На почетку улице стоји саобраћајац који има два картона (зелени и црвени). Ученици певају песму и корачају у месту.

- На текст песме „на црвено светло стој“ саобраћајац подиже црвени картон, а пешаци се заустављају.
- На текст „на зелено крећи“ саобраћајац подиже зелени картон, а пешаци „прелазе улицу“ и мењају места.

Последња четири такта корачају у месту у ритму песме.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Област дечје стваралаштво је веома важна за развој дечје самосталности и самопоуздања. Када говоримо о стваралаштву, не треба да занемаримо да је оно једно од првих искустава са којим се праисторијски човек сусрео, ослобођен од свих стега и правила. На исти начин и ученици на овом нивоу, сами или у колективу, могу да смишљају елементарне ритмове на задате текстове, и да их обогате неком једноставном ритмичком пратњом или тапшалицом. Ми смо у уџбенику приложили пригодан текст песме *Семафор*, песника Вање Рорића на који ученици треба да осете и доживе ритам слогова.

На почетку бројалицу изговарати уз тапшање (длан о длан – наглашени део такта, па длан о надланицу – ненаглашени део такта).

Ради постизања бољег ефекта ученици могу да корачају и изговарају ритам текста песме *Семафор* као бројалицу.

На напреднијем нивоу ученици могу да направе тапшалицу од исте песме или чак да осмисле једноставнију мелодију.

Направите своју бројалицу на текст песме *Семафор* из уџбеника са стране 15.

Завршни део часа

Можете одабрати једну од две могућности за завршни део часа.

Прва је слушање музике.

ЦД

Бранко Милићевић: *Како се прелази улица* (ДИСК 2, бр. 2)

Светлана Милић: *Ауто-школа* (ДИСК уз приручник)

Нека ученици пажљиво саслушају примере.

Које гласове препознајеш у песми *Како се прелази улица*?

Поред слушања текста песме, усмерите пажњу на препознавање звука које сами ученици треба да дефинишу, као што су аутомобилска сирена и пиштаљка саобраћајца, звук аутомобила у пролазу у песми *Ауто-школа*.

Друга могућност за завршни део часа је пригодна активност.

ИГРА

Пригодна активност – игра *Музичка колена*

Сваки ученик има свог пара. Парови се договарају ко ће да клекне и направи столицу, а ко ће да седне на његово колено. Уз песму *Како се прелази улица* или *Ауто-школа*, ученици играју у складу са карактером музике. У тренутку када музика стане брзо седају на колено свог пара, последњи пар испада.

Сложенији задатак може бити да ученици седају у тренутку када се чује неки инструмент, или када се понавља нека позната музичка фраза, нпр. рефрен...

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стр. 14, 15;
- приручник;
- хамер или презентација.

Корелација:

Ликовна култура

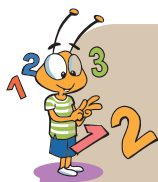
Након обраде песме на часу ликовне културе, песма *Саобраћајац* се може користити, као мотивација за рад. Ученици могу правити беџеве за пажљивог пешака или пажљивог возача.

Свет око нас

У оквиру наставних јединица о саобраћају, може се утврђивати бројалица *Семафор*, дидактичка игра, или слушање композиција *Како се прелази улица* и *Ауто-школа*.

Још једна од активности може бити дељење беџева на раскрсници пажљивим учесницима саобраћаја уз помоћ полицајца и наставника.

Додатни материјал

БРОЈАЛИЦА СЕМАФОР

Час је цр-вен, час је жут, час је ве-дар, час је љут.

Пр - во о - ко зна - чи СТОЈ! Да не бу - де по - сле јој!

Дру - го о - ко зна - чи ПА - ЗИ! Мо - же не - што да те зга - зи!

Тре - ће зна - чи сре - ћан пут! Не за - ме - ри што сам љут!

Белешке о часу:

4. ЧАС

Музичка култура, први разред

Школа: _____

Одељење: _____

Предметни наставник: _____

Датум и време одржавања часа: _____

Наставна област: Добродошлица ђаку прваку

Наставна јединица: *На крај села жута кућа*, народна песма

Слушање и упознавање музике:

Кад те видим на сокаку, староградска песма.

Циљ часа:

- подстицање интересовања за народну традицију;
- развијање координације покрета према ритму песме тапшањем.

Задаци часа

- **Образовни.** Упознавање с песмом *На крај села жута кућа* и појмом мелодија. Упознавање традиционалне музике свог народа.
- **Васпитни.** Развијање љубави према завичају. Развијање и неговање способности за извођење музике (певање). Развијање и неговање интересовања за групне музичке активности.
- **Функционални.** Оспособљавање за активно извођење и слушање музике и за изражавање музичког доживљаја. Праћење ритма корачањем, тапшањем и ударцима у бројалицама/песмама.

Тип часа: обрада и понављање градива.

Облик рада: фронтални, групни рад.

Наставне методе: монолошка, дијалогска, илустративно-демонстративна, слушање аудио-примера, стваралачки рад.

Наставна средства: текстовна наставна средства, аудитивна средства, аудио-визуелна средства.

(Припремити картице на којима се налазе кућице које су визуелно постављене као мелодија, углавном у поступном кретању навише и наниже.)

Корелација: народна традиција.

Литература за наставнике: Уџбеник *Музичка култура* и *Приручник за наставнике* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

Литература за ученике: *Музичка култура* за I разред, мр Драгана Михајловић Бокан и Марина Ињац.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Уводни део часа

Поновите с ученицима песме *Школско звоно* и *Саобраћајац*. Поновите појам глас.

Главни део часа

Утврђивање појмова звук и тон.

Шта је то звук, а шта тон?

Како добијамо звуке и тонове?

Наведите ученике да произведу неколико повезаних тонова певањем произвољно и упутите их да су добили/створили мелодију.

Мелодију чини низ тонова који могу да се крећу поступно, да се крећу скоком или да се понављају.

Нека ученици погледају илустрацију речица на страни 17.

Мелодија графички може бити приказана речицом. Креће се својим коритом ПОСТУПНО, понекад наиђе на неки камен и поскочи.

Какав је ток прве реке и како се она креће? Каква мелодија одговара таквој реци?

Какав је ток друге реке и како се она креће? Каква мелодија одговара овој реци?

Упоредимо реку на слици:

мирна река – **поступна мелодија**;

немирна река која поскакује под каменчићима – **скоковита мелодија**.

Мелодија може бити поступна и скоковита.

Активирати пажњу ученика игром асоцијације. Постављати питање за питањем где се поступно открива задати појам КУЋА. Ученици погађају, побеђује онај ученик који погоди задати појам.

Асоцијације

1. Могу бити различитих боја.
2. Могу бити различитих величина.
3. Има их и у селу и у граду.
4. Најчешће имају свој број.
5. Имају их људи, а и животиње.
6. Могу бити приземне или на спрат.
7. Могу бити на крај села...
8. Једна животиња своју носи на леђима...
9. Свака има темељ и кров.

Могу се додавати још неке асоцијације уколико ученици на основу ових не дају одговор.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Најава наставне јединице:

Песма *На крај села жута кућа* је на илустрацији приказана у форми бројалице. Ову песму ученици уче по слуху.

Припремите хамер са илустрацијом песме или презентацију. Разговарајте о тексту песме како бисте ученицима приближили садржај.

Да ли имате некога (баку, деку) ко живи у селу?

Како изгледа кућа у којој они живе?

Ко још живи са њима? (Да ли имају децу, унуке...)

ЦД

На крај села жута кућа, народна песма (ДИСК 1, бр. 7)

Утисци о доживљају песме.

Песму чита учитељ што изражајније. Потом део по део читају у дијалогу учитељ–ученици.

После анализе и читања текста песме, са ученицима обрадити ову песму као бројалицу ради бољег усвајања ритма. Изговор текста песме у ритму, тапшањем дланом о длан на наглашеном делу такта, длан о надланицу на ненаглашеном делу такта. (Текст изговара учитељ, а ученици понављају део по део.)

На овај начин ученике уводимо у тактирање у двочетвртинском такту.

Погледајте слику кућица.

Какве су кућице према висини? (Различите – мање и веће, уже и шире.)

Какве су кућице према боји? (Све су различите, само је последња кућица жуте боје.)

Кућице такође графички представљају кретање мелодије. Нека ученици покушају на основу слике да препознају о каквом се кретању мелодије ради на примеру песме *На крај села жута кућа*.

Размисли како тече мелодија у песми *На крај села жута кућа*? (Кретање мелодије је поступно навише.)

Нека је упореде са мелодијом своје омиљене песме.

Сети се своје омиљене песме. Какав је ток њене мелодије?

Народну песму *На крај села жута кућа* обрадити методом по слуху, по кратким фрагментима уз пратњу мелодијског инструмента, а потом је певати у целини. Ученици, док певају песму, могу руком да симулирају покрет поступног кретања мелодије навише.

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

ТАПШАЛИЦА

Ова тапшалица је погодна за извођење на часу народне традиције, или као игра у завршном делу часа физичког васпитања када ученике треба да уведемо у нормалан ритам дисања.

Пошто су ученици добро усвојили песму, могу извести тапшалицу на следећи начин:

НА КРАЈ СЕЛА

д д к к д д к к д д К
На крај се-ла жу-та ку-ћа, ти, ти, ти

д д к к д д К д д к к Д
Жу-та ку-ћа, та, та, та, жу-та ку-ћи-ца.

Наставити на исти начин кроз све строфе.

*Легенда:

д – тапшање длан о длан;

к – тапшање длановима о колена.

Завршни део часа

Можете одабрати једну од две могућности за завршни део часа.

Прва је слушање музике.

ЦД

Кад те видим на сокаку, староградска песма (ДИСК 2, бр. 3)

Пошто су ученици усвојили појам поступног кретања, нека на примеру песме *Кад те видим на сокаку* препознају каквим кретањем мелодије почиње ова песма? (Скоковито.) Покушајте покретом руке да дочарате радњу песме.

Друга могућност за завршни део часа је стваралаштво.

Припремити картице. Нека свака картица представља један такт 4/4 и кретање мелодије састављене од тонова ми-фа-сол (тонови су представљени илустрацијама кућица). Нека мелодија у великој мери буде састављена од поступног кретања мелодије. (Мелодија може бити коришћена из песме *На крај села жута кућа*.)

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Одаберите ученика који ће направити неки редослед карата. Како би било јасније/прегледније, можете редослед исписати на табли, а ученици га преписати у свеске. Циљ задатка јесте да ученици на три тонске висине отпевају задатак онако како су га поређали. На напреднијем нивоу, ученици могу да препознају трајање тона, које смо истакли величином кућица (мале представљају четвртину ноте (♩), средњи половину ноте (♪)). Мелодију певати на неутралан слог.

Материјал за припрему наставника:

- уџбеник, стр. 16, 17;
- приручник;
- припремљене картице за стваралаштво.

Додатни материјал:

Картице које су предвиђене за област стваралаштво у завршном делу часа.

